

ACC. N:R. **4180**

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *W. Richter*
Härad: *Östra* Adress: _____
Socken: *Ökena, Skivö* Berättat av: *Mona Pettersson*
Uppteckningsår: *1931* Född år *1861* i *Ökena*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV1.Uppteckningen rör Traskning:

Före traskade de alltid med släja
och körjade. Då alltid vid 2-tiden. Från då och
till låger hann de med ett lars lög om 15
rötter. Den uttraskade halmen röttes om och
resten rörlades i ett stort ressel rindt säden
föll igenom men allen o. d. stannade kvar. För
hade någon 'våna' (våna = baka), utan blev 'körtade
säden' med en liten släja i en bage, rindt
den rona, stora säe (röden) föll i rökanten. Agnar
o. små stannade kvar. — Då de gick ut, föll
de en kopp kaffe o. en hödskiva och senare
vid vextiden gatt i glöb och ost.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 4180

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Väktare Nisse ringde, då solen
gick upp och ner: dagens längd.

I socknen var tillrätt en till-
syningsman, som i sin tur skulle utse
en 'ringare'. Det lyktes på i kyrkan. Nisse i Örn-
bodde i fattighuset o. var väktare. Han skulle
ringa var gång sola gick upp och ner, och
vi fick vite fört eller gå från vår arbeten,
förän han ringde i tornet.

Fattigvärd:

Da' jag var ung, var det dåligt ställt med fattigvården. De fattiga fick gå som kreatur och must tigga, för det lilla 'smedstas' de fick, räckte ej långt. I fattigvården fick de hämma 'smedre' vid pån rödjefälten.

När det var 'utvärdering' av råd, kom de från alla håll. Vi hörde också kakor och stämpelade dam. Dom skulle ha till de fattiga. Dessa som belåtna, om de fick lite korn och en fjäring korn. Hasslekusper septe de o. hällte raffer på. - En i blåttkult kom och bad om lön bagerkorn, som han skulle göra skidan av och vilka byta sig till lite mjöl, så de kunde det riktigt smet.

UNIVERSITETET
FOLKMINNESARKIV

Linnodling:

Husbarnen räddade alltid
själv linet. När det kommit upp
lagom, skulle det 'rensas' 'ryskas'.
Stånd fick en så ta stolar och
sitta på, för att inte trampa
ner toet. Då det slutligen var färdigt
togs toet i 'händer' och lades kvar
om vännat på ett band av toet och
knöts i hävar ('halva') och trängdes
upp på stänger ^{och 'ryskades'} på lagom. *

Så skulle det 'rypas' d.v.s. linfrökan
skulle bort och så bedas ut till rötning.

Slutligen togs toet till basten och
sattes in till torkning. Därmed eldades
ordentligt, så att toet blev alldeles

* Linet skulle
'bleas' (blekas) inte
på marken, ej
på hornstubb
utan helot på
gräsvall.

täret o. gästt och lämnades så ut
i mindre mängder till kassan, som
kunde stora, grova 'buntor' och 'grovskavallade'
tost. De övertännde det så till oss från-
timmer, som skulle fridigbehandla det.

I Åm var jag med och 'bjäsa' rinner
så gott jag kunde. De sade, de 'bästade'
te 'och togo tack för tack, men i sena-
re tider skaffade de 'buntvark' med
stora räfflade ullar, som drags runt
med renar av två personer (se foto fr. Kullstugan)

I bostan fick man bräja elda långt
före dagen, så att tost skulle vara
alldeles tukt. Min vän: Annas i
Nybo brukade elda gillen, och det var
inte så lätt som man kunde tro,
fr det var så lätt. I Åm var det en

Leisug, som skulle gåa värt och tänka
mycket i barten, innan den kunde komma,
men som det var till, så brann
hela barten med allt löst mynn för
norrmen. Det behöfdes stor vasa och
försiktighet att elda i en barta.

Da' tust var 'bräddat', var det färdigt
att spjussa. Vi spjussade här på vintern
ett och ett halvt gånad från barten och
till 'varfeden' (vårspjuss), då gävarn
skulle byttas. De taga aska (birke-
björk) i ett gammalt laskon, som
var tvättat ut. Någon gammal laskon
under askenmytet och givet exempel
i ett stort 'Frävar' 'Schubett' (vatten)
vatten slags på och så byttas gävarn
ett par dagar och stänges några.

Småland
Östern Skir
Ökna o. Skir

4180

Uppst. W. R.
Ber. Anna Petersson
Född 1861

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESARKIV

- 7 -

Julen:

För lunchade de till jul på till skogen och
plaska glömmis, det firade de hade fröja
Det lunchades med handyror, baren
sällades i fröja, och de fröjades ganska
stodden ut på golven. Fick digga ett par dagar.

De påtode att man skulle ligga på julnatten
julnatten precis som Fäbren och den lilla tända
hela natten. Vid den tid då Fäbren fröjas, skulle
den lilla tända i två ligor.

Julnatten skulle stå framman för julnatten, o. på
katten. Man v. o. en. upp för sig en hel tallrik full av all
den goda maten o. riktigt med matdelarna.

Julklappar hade de ej, då jag var liten.

Julmorgonen skulle två barnanda lita stå i vatt fäster.
M. 2 skulle man upp för att vara på julnatten M. 4. Många
Vorde Kapp p. Kapp, för att på fröja inbärgat, rade man.

dygnis små
golvet

Julnatten.

Julnatten.

Julnatten.

Julklappen.

Julmorgonen.

Landskap: Linnalund Upptecknat av: MR 1931
Härad: Östra Ad. Adress: Lund.
Socken: Skivö Berättat av: Emil Lqvistedt
Uppteckningsår: 1853 i Skivö

8

Uppteckningen rör den 'Frigättnings' fisk sitt namn:

Två äldre vandrare aftonen för sitt livliga
på den klippiga stranden av Donar. En liten blå blomma
hade upprymt mellan klipporna. Fischen var blek
blommor, finner den varken och yttar sin önskan
att äga den. Straxt skryder ynglingen att uppfylla
den trötta önskan, men kallar på den fästiga
skuldran och medstötter med blomman
i floden. - Med yttasta ansträngning lyckas
det honom två gånger att arbeta sig upp
ur de kraftiga vågorna. Slutligen uppkastas
han blomman på stranden under utrop: "Frigät-
mig-sj", och nedjunker sedan för alltid i floden. —